

for, at det kun er dette lille Mindretal, der føler Trang til eller har Krav paa Forandring i det bestaaende. Det er dog heldigvis saa her i Verden, at ogsaa de, der ikke selv lide, kunne føle med andre, der lide, det er dog saa, at Folk kunne være gennemtrængte af Retfærdighedsfølelse, saa at de ønske Forandring i det, som de maa erkende er Uret mod andre. Jeg tror derfor nok, man kommer til at udstrække Omfanget af dem, der føle Trang til Forandring i det bestaaende, adskilligt videre end til de 4—5 pCt., som vi paa Grundlag af de Oplysninger, den forrige ærede Kultusminister gav om Tilstanden i Tyskland, alle gaa ud fra ville blive Højden af dem, der efter Indførelsen af denne Lov ikke ville tage den kirkelige Vielse. Det har alle Dage, naar der har været Tale om Religionsfrihed og vist i det hele om Frihed, man i alt Fald her i Danmark ved vore Forhandlinger om Trosfrihed være meget smaa Mindretal, ganske enkelte Mennesker, man har søgt at imødekomme, men man har haft tilstrækkelig Forstaaelse af, hvilken uhyre Betydning det havde, at ikke én blev tvungen ind under en kirkelig Handling; som var ham imod for ikke at sige modbydelig. Hvor mange eller hvor faa dette er, kan det ikke hjælpe her at diskutere om, der staar den ene Mening mod den anden. Det er noget, man ogsaa i tidligere Aar under Forhandlinger om dette Emne stadig har kastet hinanden i Hovedet, som man siger; nogle have sagt, at der var stor Trang dertil, andre at der ikke var det. Nogle sagde, at der var Folkestemning derfor, andre det modsatte. Striden herom er mange Gange bleven mødt med den Indsigelse, som jeg ogsaa gør til min, at det har ingen Steder hjemme; Biskop Kirkegaard, som ellers ikke var meget politisk anlagt, udtalte en Gang her i Rigsdagen: Hvad skal det hjælpe til at tale om Folkestemningen eller „Folkestemmen“ omkring i Landet? Den er jo her i denne Sal! Naar vi blive enige om noget, saa er det Folkets Stemning, saaledes som det efter Grundloven skal være det, og saa kan det andet være os ligegyldigt. Det var hans Udtalelse. — Men saa sagde det ærede Medlem for Københavns 4de Valgkreds, at de faa, der altsaa ere saaledes stillede, at de, skønt de ikke ville tage imod den kirkelige Vielse, dog ikke ville gaa ud af Folkekirken, nærmest handle af verdslig Hensyn. Han kunde ikke tænke sig noget andet. Jeg vil spørge, med hvilken Ret det ærede Medlem siger dette; med hvilken Ret forlanger det ærede Med-

lem, at alle, der ere i Folkekirken, ogsaa skulle opfatte det som deres Pligt at modtage den kirkelige Vielse? Jeg kan forstaa dette med Hensyn til Sakramenterne, Daab og Nadver; men ikke med Hensyn til Vielsen; der maa jeg ganske slutte mig til andre ærede Talere, særlig ogsaa den sidste, i, at det ingen som helst Hjemmel har, naar man vil tillægge Vielsen en saadan Betydning. Maa jeg anføre et Eksempel, som i de foregaaende Forhandlinger er kommet frem paa, hvorledes man fra det gamle danske Kancellis Side saa paa den enkelte Anskuelse om kirkelige Spørgsmaal, hvor liberalt man da stillede sig i Mod sætning til det ærede Medlem for Københavns 4de Valgkreds, som blot har det Syar: I kunne gaa jer Vej. Der var en Mand ved Navn Ottesen i Fredericia, som siden blev Medlem af Folketinget; men dette var før Grundloven, det var i Kancelliets Dage. Han kunde ikke forene med sin Samvittighed at lade sine Børn døbe paa den i den kristelige Kirke brugelige Maade, han vilde have dem neddyppede, og han kunde ikke forene med sin Samvittighed at modtage Alterens Sakramente som vi, han vilde have Brødet brudt. Hans Sognepræst, den før nævnte Dr. Rørdam, Fader til Sjællands nuværende Biskop, tog sig saa varmt af denne Mands Følelser i dette Spørgsmaal, at han indstillede til det danske Kancelli, at han maatte blive imødekommet paa disse Punkter, og det blev han; Kancelliet resolverede det. Man svarerede altsaa ikke: Vil du ikke have det, som vi andre finde det passende, kan du gaa, og det var dog med Hensyn til begge Sakramenterne, at man gav Modifikationerne i det almindelig bestaaende og af alle os andre anerkendte. Vi skulde dog vel en Gang blive klare over, at Vielsen ikke er, som Katolikerne mene, et Sakrament. Det vil teoretisk den højt ærede Minister som alle andre naturligvis erkende. Men det er alligevel en Levning deraf, naar de blive ved at holde paa, at Vielsen skal være saa nødvendig, for at man kan blive anerkendt som et godt, agtbart Medlem af Folkekirken. Den højt ærede Minister sagde jo, at det var Kirkens Ideal paa dette Omraade at være Ægteskabsstifter, den havde i Aarhundreder kæmpet for at blive det, og det var endelig lykkedes den, og saa maatte den holde saa fast paa det, som den højt ærede Minister nu mener, den skal. Ja, jeg beder undskyldte. — det er jo et kirkehistorisk Emne — at jeg vover at sætte min Paastand mod Ministerens, skønt jeg i øvrigt dybt bøjer mig for hans bedre Viden. Men stolende paa mine egne